

DOKUMENT O NABAVNI POLITIKI KNJIŽNICE IVANA TAVČARJA ŠKOFJA LOKA

KNJIŽNICA
IVANA TAVČARJA
ŠKOFJALOKA

Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka

Šolska ulica 6

4220 Škofja Loka

T 04 51 12 500

<http://www.knjiznica-skofjaloka.si>

2021

Kazalo

UVOD	4
NAMEN DOKUMENTA O NABAVNI POLITIKI	4
POSŁANSTVO KNJIŹNICE	4
ZAKONSKE PODLAGE IN DOKUMENTI	4
IZHODIŠČA - analiza stanja	5
LOKALNA SKUPNOST	5
DELOVANJE KNJIŹNICE	5
KNJIŹNIČNA ZBIRKA	6
PODROČJE MATIČNE KNJIŹNICE	6
PODROČJE KRAJEVNIH KNJIŹNIC	6
GRADIVO	7
BISTVO IZBORA KNJIŹNIČNEGA GRADIVA	7
RAZNOLIKOST ZBIRKE	7
ODGOVORNOST ZA IZBOR GRADIVA	7
KRITERIJI IZBORA	7
DAROVI	8
KNJIŹNIČNA ZBIRKA ZA ODRASLE	8
LEPOSLOVJE	8
POLJUDNO IN STROKOVNO GRADIVO	9
ZBIRKA ODDELKA ZA OTROKE IN MLADINO	9
GRADIVO V TUJIH JEZIKIH	9
E-VIRI	9
ZVOČNI IN VIDEO POSNETKI na CD in DVD	10
ZEMLJEVIDI IN OSTALO KARTOGRAFSKO GRADIVO	10
DOMOZNANSKA ZBIRKA	10
SERIJSKE PUBLIKACIJE	11
PRIROČNA ZBIRKA	11
UPRAVLJANJE ZBIRKE	11
VREDNOTENJE IN ODPIS GRADIVA	11
ZAMENJAVA IN VEZAVA GRADIVA	12
PREGLEDOVANJE NABAVNE POLITIKE	12

UVOD

NAMEN DOKUMENTA O NABAVNI POLITIKI

Dokument je namenjen financerjem, založnikom, širši javnosti, predvsem pa našim uporabnikom. V dokumentu je zapisano, kakšno gradivo kupujemo in katere kriterije upoštevamo pri izboru gradiva. V dokumentu so konkretna navodila za dopolnjevanje in oblikovanje knjižnične zbirke z nakupom in darovi. Zaposlenim predstavlja vodilo za premišljeno, strokovno utemeljeno in finančno učinkovito nabavo. Dokument je izhodišče za načrtovanje letnega nakupa gradiva in je javno dostopen. Ministrstvo za kulturo kot delni financer nakupa knjižničnega gradiva pričakuje jasno opredeljeno nabavno politiko.

Realizacija letnega nakupa in doseganje standardov pa je odvisno od količine sredstev, ki jih bodo knjižnici zagotovile občine ustanoviteljice in Ministrstvo za kulturo RS.

POSLANSTVO KNJIŽNICE

Splošna Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka želi na območju svojega delovanja vse prebivalce informirati in hkrati zadovoljiti njihove potrebe po izobraževanju, raziskovanju, kulturi, razvedrilu in razvijanju pismenosti. Za doseg tega namena mora zagotavljati raznovrstno gradivo v različnih oblikah. Slediti mora razvoju novih oblik gradiva in novih načinov dostopa do informacij. Svoje uporabnike seznanja z dosežki preteklega in sedanjega ustvarjanja in tako spodbuja nova raziskovanja. Pri uporabnikih razvija in utrjuje bralno kulturo, sodeluje pri informacijskem opismenjevanju in gradi domoznansko zbirko. Knjižnica omogoča dostop do informacij in se tako vključuje v proces vseživljenjskega učenja. Zaradi teh razlogov je knjižnica zelo pomembna za delovanje svoje okolice in njenih prebivalcev.

ZAKONSKE PODLAGE IN DOKUMENTI

Knjižnično zbirko oblikujemo v skladu z zakonskimi in strokovnimi priporočili:

- Zakon o knjižničarstvu, Ur. l. RS 87/2001 in 96/2002,
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, Ur. l. RS 73/2003,
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic, Ur. l. RS 29/2003,
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK), Ur. l. RS 96/2002,
- Navodilo za izločanje in odpis knjižničnega gradiva. – NUK, 2012
- Odlok o ustanovitvi knjižnice Ivana Tavčarja Škofja Loka, Ur. l. RS 57/2013,
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice 2018 – 2028 (Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, 2018),
- Nacionalni program za kulturo 2018 – 2025,
- Strategija razvoja splošnih knjižnic 2013 – 2020,
- Strategija IFLA : 2019 – 2024,
- Manifest o splošnih knjižnicah, 1994 (posodobljen 2009) IFLA/UNESCO,
- interni knjižnični pravilniki na osnovi navedene zakonodaje.

IZHODIŠČA – analiza stanja

LOKALNA SKUPNOST

Proučevanje lokalne skupnosti je osnova za izbor knjižničnega gradiva. Dobro poznavanje lokalne skupnosti omogoča knjižnici, da bo boljše služila svojim uporabnikom. Pri tem je zelo pomemben razvoj knjižnične zbirke, ki mora odražati spreminjanje interesov njenih uporabnikov. Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka je splošna knjižnica, ki izvaja knjižnično dejavnost za 42.807 prebivalcev na območju Občin Škofja Loka, Gorenja vas–Poljane, Železniki in Žiri (podatki stat.si na dan 1.1.2021). Posamezniki v okviru teh občin imajo različno ekonomsko, etično, izobrazbeno in versko ozadje. Večina prebivalcev živi v večjih krajih. Knjižnica pokriva tudi podeželje, kjer imajo prebivalci drugačne potrebe kot tisti v mestih. Razlike v interesu in starosti uporabnikov želi knjižnica upoštevati v največji meri, srečuje pa se tudi s finančnimi omejitvami.

občina	skupaj	do 15. let	do 15 let %	65+	65+ %
Škofja Loka	23.462	4.010	17,09	4.373	18,64
Gor.vas - Poljane	7.665	1.495	19,51	1.116	14,56
Železniki	6.699	1.162	17,35	1.119	16,70
Žiri	4.981	844	16,95	886	17,79
SKUPAJ	42.807	7.511	17,55 %	7.494	17,51 %

Velik poudarek daje knjižnica otrokom in mladostnikom, saj se njihova bralna kultura šele razvija. Pomembno je tudi njihovo izobraževanje, saj bodo le dobro informirani in izobraženi posamezniki prispevali svoj delež k razvoju lokalne skupnosti. Delež mladega prebivalstva do 15 let znaša v naših občinah 17,55%, kar je višje od slovenskega povprečja, ki znaša 15,01%. Predšolski in šolski otroci predstavljajo več kot 45% vseh članov, ki so vpisani v našo knjižnico. Sicer pa je v tej starostni skupini več kot 60% otrok, članov knjižnice. Ta dejstva upoštevamo pri nakupu gradiva in ostalih dejavnostih, ki jih izvajamo.

DELOVANJE KNJIŽNICE

V knjižnici je zaposlenih (stanje 31.12.2020) 16,5 EPZ strokovnih delavcev, 1,5 EPZ v administraciji ter 1 čistilka. Za nekatera dela: računovodstvo, vzdrževanje računalniškega sistema, čiščenje enot, ima knjižnica tudi zunanje izvajalce. Za pomoč pri manipulativnem delu ima knjižnica občasno zaposlene tudi delavce preko programa javnih del.

Knjižnica deluje na osmih (8) lokacijah:

- Škofja Loka - ločena oddelka za odrasle (6 dni – 57 ur/teden)
ter za otroke in mladino (6 dni – 47 ur /teden)
- Trata, (4 dni – 20 ur/teden)
- Poljane, (2 dneva – 12 ur/teden)
- Gorenja vas, (3 dni – 20 ur/teden)
- Sovodenj, (1 dan – 4 ure/teden)
- Žiri, (4 dni – 20 ur/teden)
- Železniki, 5 dni – 24 ur/teden).

KNJIŽNIČNA ZBIRKA

Glede na 11. čl. Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe), Ur. l. RS št. 73/03) in Strokovna priporočila in standarde za splošne knjižnice : 2018 - 2028, mora knjižnica v svojih enotah ob upoštevanju števila prebivalcev (stanje 1.1.2021) zagotavljati naslednje število gradiva:

<i>enota</i>	<i>št. enot</i>	<i>št. preb. / krajevna knjižnica</i>	
Škofja Loka*	93.848	23.462	
Trata	17.575		4.750
Gorenja vas**	22.148	7.665	4.156
Poljane	10.360		2.800
Sovodenj	<i>upoštevano pri GV</i>		600
Železniki	24.786	6.699	6.699
Žiri	18.430	4.981	4.981
SKUPAJ	187.147	42.807	

Navedene številke o gradivu vključujejo vse vrste gradiva razen serijskih publikacij.

**Škofja Loka – upoštevan izračun iz: Priporočila in standardi, 2018 – vsi prebivalci občine.*

***Gorenja vas - upoštevan izračun iz: Pravilnik o minimalnih pogojih – vsi prebivalci občine.*

ostale enote – upoštevan izračun iz: Pravilnik o minimalnih pogojih. (3,7 enot / 1.000 preb.)

PODROČJE MATIČNE KNJIŽNICE

Matična knjižnica pokriva območje Občine Škofja Loka, hkrati pa je tudi vir gradiva in informacij za ostale manjše organizacijske enote. To so krajevne knjižnice v treh manjših občinah. Knjižnično mrežo sestavlja šest organizacijskih enot in eno izposojevališče. Širok izbor knjižnega in neknjižnega gradiva temelji na postavki, da zadovolji različne okuse, zahtevnost branja, jezike in interese vseh uporabnikov različnih starostnih skupin.

Potrebno je omeniti dnevne migracije prebivalstva, ki vsakodnevno prihaja v občino Škofja Loka. Tu gre predvsem za srednješolce, ki obiskujejo Gimnazijo Škofja Loka in Šolski center Škofja Loka. Dijaki za svoje izobraževanje vedno lahko uporabijo matično knjižnico, ki ima številne naslove strokovnega gradiva, ki jih za krajevne knjižnice ne nabavljamo. Prav tako se veliko odraslih vozi na delo v Škofjo Loko (večja podjetja: Filc, LTH Casting, Knauf Insulation, Domel, Šibo G, Bosch Rexroth ...) ali naprej v večja mesta, a jih pot vodi skozi Škofjo Loko. Tudi ti uporabniki se lažje poslužijo možnosti izposoje gradiva v Škofji Loki, saj so bolj mobilni.

PODROČJE KRAJEVNIH KNJIŽNIC

Interesi in potrebe uporabnikov krajevnih knjižnic se nekoliko razlikujejo od potreb uporabnikov matične enote in temu je prilagojena tudi nabavna politika. Vsaka krajevna knjižnica služi potrebam svoje okolice in zadovoljuje potrebe uporabnikov z različnimi priročniki in leposlovjem. Pri leposlovju knjižnica skrbi, da krajevne knjižnice svoje zbirke širijo s kvalitetnim gradivom in različnimi zvrstmi. Knjižnične zbirke teh enot se gradijo v skladu z zakonodajo, finančnimi zmožnostmi in zahtevami ter potrebami okolij, ki jim služijo. Njihovi uporabniki lahko dostopajo do zahtevnejšega gradiva v matični knjižnici. Pri nabavi leposlovja skuša knjižnica zadovoljiti standard, da v letnem prirastu nabavi 15% naslovov gradiva, katerega izdajo je podprla AK in ARRS. Na podlagi analize uporabnikov imamo v krajevnih knjižnicah zelo velik

odstotek aktivnih članov med mladimi do 15 leta in upokojenci. To je del prebivalstva, ki je slabše mobilen in se redkeje odpravi v matično knjižnico. Zato pri nabavi upoštevamo tudi ta kriterij. Krajevne knjižnice imajo tudi domoznansko zbirko gradiva, ki je vezana na njihovo območje. Zanj skrbijo za to usposobljeni strokovni delavci.

GRADIVO

BISTVO IZBORA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

V skladu s svojim poslanstvom mora knjižnica uporabnikom zagotavljati dostop do vseh vrst informacij in gradiva, čeprav je lahko vsebina gradiva sporna, neortodoksna ali nesprejemljiva za ostale. Knjižnično gradivo uporabnikom omogoča, da se s pomočjo pridobljenih informacij lažje odločajo in delujejo v svojem okolju. Sama zbirka se mora nujno prilagajati nenehnim spremembam okolja v katerem deluje. Upravljanje zbirke je odvisno od sprememb na trgu ter potreb in zahtev uporabnikov knjižnice. Oblikovanje zbirke je zahteven in dolgoročen proces, ki se izvaja v skladu z zakonskimi določili, strokovnimi priporočili in finančnimi omejitvami. Zato se bo nabavna politika periodično evalvirala in dopolnjevala, da bo zbirka ustrezala potrebam skupnosti.

RAZNOLIKOST ZBIRKE

Knjižnično gradivo je izbrano za posameznika, skupine in organizacije. Nudi jim pomoč pri reševanju vsakodnevnih problemov in povečuje kvaliteto življenja vsem članom skupnosti. Finančni okviri, prostorske omejitve in lokalne potrebe knjižnico omejujejo pri nabavi gradiva. Tako se knjižnica izogiba nabavi zelo strokovnega in lokalno ozko vezanega gradiva, saj si tega lahko uporabniki priskrbijo s pomočjo medknjižnične izposoje ali ga dobijo direktno v večjih knjižnicah, ki tovrstno gradivo nabavljajo. Vsi prebivalci lokalne skupnosti lahko preko interneta pregledujejo zalogo knjižnice, s pomočjo vzajemnega bibliografskega sistema COBISS+.

ODGOVORNOST ZA IZBOR GRADIVA

Pri izboru gradiva, odgovornost prevzmeta direktor in zaposleni v oddelku nabave. Nabavna služba mora spremljati novosti in celotno ponudbo knjižnega in neknjižnega gradiva na domačem trgu. Pri nakupu gradiva se upoštevajo predlogi sodelavcev in uporabnikov knjižnice.

KRITERIJI IZBORA

Vse kupljeno gradivo, pa tudi darovi, morajo ustrezati določenim pogojem in kriterijem. Gradivo je lahko uvrščeno v knjižnično zbirko, ne glede na to ali zadovoljuje vse spodaj naštetih kriterije in standarde. Pri izboru knjižničnega gradiva upoštevamo sledeče kriterije:

- uveljavljenost avtorja, urednika, založnika, ilustratorja, režiserja, producenta,
- zanesljivost in točnost informacij v gradivu,
- aktualnost informacij, ki jih prinaša gradivo,
- globino zastopanosti posameznega področja,
- primernost glede na starostno stopnjo, oz. za katero skupino uporabnikov je gradivo primerno,

- estetska vrednost,
- oblika formata in možnost uporabe,
- trajna vrednost ali le začasna pomembnost gradiva,
- jezik, v katerem je gradivo napisano, razumljivost, čitljivost (kvaliteta prevoda),
- ali je gradivo pomembno za lokalno skupnost oziroma ima domoznanski značaj,
- cena in možnost dostopa na trgu,
- možnost kroženja znotraj obstoječega knjižničnega sistema,
- odnos do obstoječega gradiva v knjižnični zbirki,
- je gradivo subvencionirano iz strani Javne agencije za knjigo (JAK) in Javne agencije za raziskovalno dejavnost (ARRS) ali pa je izšlo s pomočjo katerega izmed ministrstev RS.

DAROVI

Knjižnica lahko sprejema tudi darove. Ti morajo biti v dobrem stanju. Darovi, ki zadovoljijo kriterije (so enaki kot pri nakupu), knjižnica uvrsti v svojo knjižnično zbirko. Za prevzem darov veljajo naslednji pogoji:

- edini lastnik darovanega gradiva je knjižnica,
- knjižnica zadnja odloča o uporabi darov,
- knjižnica ima izključno pravico, da odloči o pogojih uporabe in dostopnosti darov za uporabnike.

KNJIŽNIČNA ZBIRKA ZA ODRASLE

Knjižnica naj bi vsako leto dopolnila knjižnično zbirko z letnim prirastom najmanj 250 izvodov knjig na 1000 prebivalcev in najmanj 25 izvodov neknjižnega gradiva na 1000 prebivalcev (*Strokovna priporočila in standardi, 2018*). Matična knjižnica naj bi imela vsaj 100 tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska. Glede sestave gradiva je priporočeno razmerje do 50% naslovov leposlovnega gradiva v krajevnih knjižnicah. Z velikostjo knjižnice pa se praviloma večja delež strokovnega gradiva. V celotni zbirki naj bi bilo 30% naslovov za mladino. (*Strokovna priporočila in standardi, 2018*). Naša knjižnična zbirka že dosega in presega te številke. Zaradi nezadostnega financiranja pa ne dosegamo predvidenega letnega prirasta. Ob omejenih sredstvih ima prednost pri nakupu gradivo v slovenskem jeziku.

Knjižnica nabavlja vse vrste gradiva, ne glede na njegov medij. Potrebno je izpostaviti hudo prostorsko omejitev matične knjižnice v Škofji Loki, saj neknjižnega gradiva ne more ustrezno hraniti, kaj šele ustrezno ponuditi svojim uporabnikom. Knjižnica bi za svojo mrežo morala nabavljati vsaj 40 izvodov neknjižnega gradiva na 1000 prebivalcev letno, oz. cca 1.710 enot tega gradiva na leto. Tega pa tudi z e-knjigami in avdio-knjigami zaradi slabše ponudbe in finančnih zmožnosti ne zmoremo.

LEPOSLOVJE

Knjižnična zbirka vsebuje širok obseg domačih, tujih in klasičnih leposlovnih del in zajema vse zvrsti. Knjižnica se trudi, da nakup vsebuje leposlovna dela, ki so zanimiva za lokalno skupnost in zadovoljujejo različne interese in bralno zahtevnost uporabnikov. Knjižnica naj bi imela v vseh svojih organizacijskih enotah vsaj 15% naslovov publikacij v javnem interesu. (knjige

subvencionirane s strani JAK in ARRS). Pri nabavi leposlovja se zato upošteva tudi ta kriterij. Tako se uveljavlja izvirna slovenska ustvarjalnost in gradivo z zahtevnejšimi vsebinami.

POLJUDNO IN STROKOVNO GRADIVO

Pri nakupu strokovnega gradiva, knjižnica pazi, da gradivo vsebuje vsaj osnovno znanje predmetnega področja, ki ga opisuje. Omogoča dostop do gradiva, ki:

- se nanaša na določeno tematsko oziroma predmetno področje,
- predstavlja različne poglede na določeno tematsko področje,
- vsebuje uporabne informacije,
- spodbuja vseživljenjsko učenje,
- povečuje znanje uporabnikov o lokalni skupnosti, pokrajini, državi in svetu,
- podpira podjetniški, kulturni, razvedrilni in splošni interes skupnosti,
- povečuje intelektualno, estetsko, kreativno in duhovno plat uporabnikov,
- pomaga učencem, dijakom in študentom pri šolanju.

Knjižnica ni zavezana k nakupu učbenikov, ki podpirajo šolski učni načrt, saj so za to pristojne druge knjižnice. Kljub temu nekateri učbeniki postanejo del knjižnične zbirke, saj jedrnato in preprosto predstavijo tematiko nekega področja. Knjižnica omogoča tudi dostop do uradnih dokumentov, ki so pomembni za posameznika in lokalno skupnost. To so dokumenti, ki jih izdajajo upravni organi na državni in lokalni ravni in so povezani z izvajanjem njihovih upravnih funkcij.

ZBIRKA ODDELKA ZA OTROKE IN MLADINO

Knjižnica se trudi, da bi mladi bralci pridobili vseživljenjsko bralno navado. Gradivo mora zadovoljiti informacijsko, izobraževalno, kulturno in razvedrilno potrebo otrok in mladostnikov. Gradivo za otroke je na različnih medijih. Zbirka vsebuje tudi gradivo, ki je v praksi bolj uporabno za odrasle, a se nanaša na otroke in mladostnike. V zbirko vključujemo gradivo, ki podpira predšolski in šolski učni načrt in nudi pomoč pri proučevanju otroške literature. Pri nabavi leposlovja za otroke in mladino dajemo prednost izvirnim slovenskim delom.

GRADIVO V TUJIH JEZIKIH

Knjižnica nabavlja gradivo v tujih jezikih z namenom, da zadovolji potrebe uporabnikov po izobraževanju in razvedrilu. Gre za gradivo v jezikih, ki jih uporabljajo naši uporabniki in za katere je izkazan interes za izposajo. Za nakup strokovnih knjig v tujem jeziku se knjižnica odloči le takrat, ko gre za temeljno delo določenega tematskega področja in še ni prevedeno v slovenski jezik. Zbirka se dopolnjuje z gradivom, ki spodbuja učenje drugega jezika. Gre za slovnice, slovarje in jezikovne tečaje, ki uporabnike učijo tujega jezika.

E-VIRI

Knjižnica uporabnikom omogoča dostop in uporabo različnih elektronskih virov (e-virov), ki jih v osnovi delimo **po obliki** in **po načinu dostopa**. Po obliki so to: spletne strani, spletne (online) podatkovne zbirke, e-časopisi, e-knjige, CD in DVD-ROMi itd. Po načinu dostopa jih ločimo na:

neposredni dostop (viri na fizičnih nosilcih, ki jih lahko uporabljamo s pomočjo računalnika) in ***oddaljeni dostop*** (viri, ki se uporabljajo preko računalniških omrežij).

Pri izboru e-virov, ki jih knjižnica nudi uporabnikom, se odločamo na osnovi sredstev, ki so na voljo za nakup, oz. plačilo dostopa, ponudbe na trgu in interesa uporabnikov.

Med e-viri po obliki naj omenimo podatkovne zbirke, pri katerih omogočamo dostop skupaj z ostalimi gorenjskimi splošnimi knjižnicami ali pa preko Združenja splošnih knjižnic (portali s pravnimi vsebinami, tuje revije, baze tujejezičnih strokovnih knjig in revij ...). Samostojno knjižnica omogoča dostop do e-knjig v slovenščini (Biblos) in zvočnih knjig v slovenščini (Audibook).

E-viri, ki omogočajo dostop na daljavo so še izjemno uporabni v primeru zaprtja knjižnice zaradi nepredvidenih dogodkov ali okoliščin.

ZVOČNI IN VIDEO POSNETKI na CD-jih in DVD-jih

Knjižnica ima CD zbirko (avdio in video posnetkov). Pri avdio posnetkih imajo prednost dela klasičnih mojstrov, sodobnih skladateljev, filmska glasba in popularna glasba različnih zvrsti. Poudarek dajemo tudi ljudski in etnični glasbi in izvajalcem, ki prihajajo iz domačega okolja. V zbirko vključujemo tudi zvočne knjige, ki vsebujejo brana leposlovna dela. To gradivo je namenjeno uporabnikom s posebnimi potrebami. Zbirka za otroke vsebuje pravljice in otroške pesmice ter zvočne knjige. Pri nabavi tovrstnega gradiva ne dosegamo standardov o nakupu, saj imamo v matični knjižnici hudo prostorsko stisko in tega gradiva ne moremo ustrezno ponuditi našim uporabnikom. Nakup teg gradiva je manjši tudi zaradi finančnih omejitev, slabše ponudbe in tudi slabše izposoje tovrstnega gradiva.

Knjižnica zbira tudi DVD-je z namenom, da zadovolji izobraževalne potrebe uporabnikov, pa tudi njihovo potrebo po zabavi in oddihu. Knjižnica je zaradi prostorskih in finančnih omejitev pri nakupu tega gradiva zelo previdna. Knjižnica daje prednost otroškim DVD-jem, ki so sinhronizirani v slovenski jezik, dokumentarnim filmom, klasičnim filmom in filmom z izobraževalno vsebino. Prednost imajo filmi evropske produkcije. V zbirko se vključujejo predvsem filmi nagrajeni z oskarji in filmi, ki so prejeli nagrade na filmskih festivalih.

ZEMLJEVIDI IN OSTALO KARTOGRAFSKO GRADIVO

Knjižnična zbirka zemljevidov vsebuje zemljevide različnih držav, pokrajin, mest in zemljevide cest. Posebno pozornost namenja knjižnica zemljevidom lokalnega področja.

DOMOZNANSKA ZBIRKA

Knjižnica posveča veliko pozornost gradivu, ki govori o lokalnem okolju v sedanosti in preteklosti. Knjižnica zbira vse vrste gradiva, ki opisuje zgodovino kraja, njegov kulturni razvoj in etnološko dediščino. Zbirko sestavlja knjižno in neknjižno gradivo. Knjižno gradivo je sestavljeno

iz zgodovinskih in opisnih del o domačem kraju in njegovih prebivalcih. Zbirko dopolnjujemo z deli avtorjev, ilustratorjev in prevajalcev iz domačega okolja. Med gradivom so tudi tekoče serijske publikacije, ki izhajajo na lokalnem področju ali pa so izhajale v preteklosti. Knjižnica zbira vse neknjižno gradivo, ki je kakorkoli povezano z lokalno skupnostjo ali njenimi ustvarjalci.

Domoznanske zbirke ustvarjamo tudi v enotah krajevnih knjižnic, pri katerih je gradivo omejeno na njihovo lokalno okolje. Pri izboru in predstavitvi tega gradiva je knjižnica zavezana strokovnim standardom in normativom za to področje dela, za kar skrbijo strokovno usposobljeni zaposleni delavci. Ti na osnovi omenjenih pravil dajejo tudi končna soglasja k uvrstitvi gradiva v zbirko.

SERIJSKE PUBLIKACIJE

Knjižnica nabavlja različne vrste serijskih publikacij. Nekatere od njih prinašajo tekoče, splošne informacije in s tem služijo razvedrilni potrebi uporabnikov. Druge govorijo o posameznih predmetnih področjih in služijo za izobraževalne in raziskovalne potrebe uporabnikov, tretje pa samo informirajo. V zbirko so vključeni dnevniki, časopisi, časniki, revije, letne publikacije in integrirni viri, katerih nova vsebina vselej nadomesti staro. Določene serijske publikacije so v tujih jezikih, nekatere tudi v elektronski obliki. Zbirko dopolnjujejo serijske publikacije, ki izhajajo na lokalnem področju. Spremljamo nove naslove na trgu in jih po potrebi uvrstimo v našo zbirko. Na izbor naslovov vpliva tudi povpraševanje uporabnikov.

PRIROČNA ZBIRKA

Knjižnica ustvarja svojo priročno oziroma referenčno zbirko. Njen namen je predvsem informativne narave. Omogoča dostop do raznovrstnih informacij ali pa nudi vsestranski pregled neke teme. V prvi vrsti gre za enciklopedije, bibliografije, indekse, slovarje, kataloge, anale, statistične letopise, atlase, almanaha ... Gre za gradivo, ki vsebuje specifične teme ali informacije, ki niso primerne za branje v celoti in zato niso namenjene izposoji na dom. Med to gradivo spadajo tudi zelo stare in redke knjige, ki imajo določeno vrednost zaradi svoje starosti ali redkosti. V zbirko se vključuje tudi faksimile določenih del (Biblija, razni rokopisi...). V zbirko uvrščamo tudi nekatere publikacije, ki izstopajo po svoji vrednosti, a imajo širši družbeni pomen.

UPRAVLJANJE ZBIRKE

VREDNOTENJE IN ODPIS GRADIVA

Knjižnično osebje mora stalno ocenjevati knjižnično zbirko in zagotavljati, da je uporabna in primerna za lokalno skupnost. Vrednotenje zbirke je močno odvisno od sposobnosti zaposlenih, da pravilno ocenijo potrebe skupnosti. Vrednotenje se izvaja na osnovi naslednjih kazalcev:

- obrat gradiva,
- število transakcij,

- količine gradiva,
- kvalitete gradiva,
- aktualnost gradiva,
- fizično stanje gradiva.

Gradivo, ki ne ustreza več kriterijem za zbirko, je iz nje izločeno in se odpiše v skladu z dokumentom Navodila za izločanje in odpis knjižničnega gradiva v KIT Škofja Loka, 2018.

Z odpisanim gradivom se ravna v skladu z Navodili za izločanje in odpis knjižničnega gradiva, NUK, 2012.

Zadnji izvod v knjižnici se vrednoti na podlagi vrednosti za lokalno skupnost in upošteva naslednje kriterije:

- lokalni interes,
- uveljavljenost avtorja, ilustratorja, režiserja ali založnika,
- unikatnost informacij za raziskovalne namene.

ZAMENJAVA IN VEZAVA GRADIVA

Zamenjava odpisanega gradiva z novim (enakim) ni avtomatična. Odvisna je od:

- dostopnosti in cene na trgu,
- popularnosti gradiva,
- ima gradivo še aktualno vsebino,
- pomembnosti za tematsko področje, ki ga opisuje.

Enaki kriteriji se uporabljajo tudi pri vezavi gradiva, kjer pa cena vezave ne sme presegati vrednosti nove knjige.

PREGLEDVANJE NABAVNE POLITIKE

Dokument o nabavi politiki se bo posodabljal in dopolnjeval v skladu z zahtevami časa in okoliščinami značilnimi za lokalno skupnost. Zato mora knjižnica pogosto analizirati potrebe in pričakovanja celotne skupnosti. Nabavna politika se bo spremljala in prilagajala potrebam okolja.

Direktor: Mag. Eržen Matjaž

Dat.: 14. 09. 2021